

## Για ένα εκατ. επιχειρήσεις και ελεύθερους επαγγελματίες

# Όλες οι αλλαγές για την τήρηση βιβλίων και έκδοση αποδείξεων

➤ Με τις νέες ρυθμίσεις παρέχεται η δυνατότητα έκδοσης αποδείξεων με φορολογικές ταμειακές μηχανές ακόμη και στους ελεύθερους επαγγελματίες

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΒΟΥΡΓΑΝΑ

**Ο**ριστικό τέλος στη θεώρηση όλων των βιβλίων και φορολογικών στοιχείων, κατάργηση της τήρησης πρόσθετων βιβλίων, κατάργηση της έκδοσης δελτίων αποστολής αλλά και της έκδοσης αποδείξεων δαπανών φέρνουν οι αλλαγές που επήλθαν από την 1η Ιανουαρίου 2014 στις διαδικασίες τήρησης βιβλίων και έκδοσης φορολογικών στοιχείων. Στο εξής χιλιάδες επιχειρήσεις και ελεύθεροι επαγγελματίες μπορούν να εκδίδουν αθεώρητες χειρόγραφες αποδείξεις, ενώ ήδη από την 1η Ιανουαρίου 2013 έχουν το δικαίωμα να εκδίδουν αθεώρητα τιμολόγια. Με τις νέες ρυθμίσεις παρέχεται η δυνατότητα έκδοσης αποδείξεων με φορολογικές ταμειακές μηχανές ακόμη και στους ελεύθερους επαγγελματίες. Ωστόσο, η χρήση των ταμειακών μηχανών δεν είναι υποχρεωτική, αλλά προαιρετική για τους συγκεκριμένους φορολογούμενους. Παράλληλα, εξακολουθούν να απαλλάσσονται από την τήρηση βιβλίων και έκδοση αποδείξεων λιανικής τα φυσικά πρόσωπα με τζίρο έως 5.000 ευρώ, με εξαίρεση τους ελεύθερους επαγγελματίες (γιατρούς, δικηγόρους, λογιστές κ.λπ.) που θα τηρούν βιβλία και θα κόβουν αποδείξεις ακόμη και αν τα ακαθάριστα έσοδά τους είναι μικρότερα των 5.000 ευρώ. Οι αλλαγές που ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 στον Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών ξεκαθαρίζονται σε εγκύκλιο του γενικού γραμματέα Δημοσίων Εσόδων Χάρη Θεοχάρη. Ειδικότερα:

**Κατάργηση υποχρέωσης παροχής ασφαλών πληροφοριών (πρόσθετων βιβλίων)**

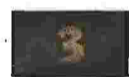
Οι φορολογούμενοι που εκμεταλλεύονται χώρους διαμονής ή φιλοξενίας (ξενοδοχεία κ.λπ.),

εκπαιδευτήρια, κλινικές ή θεραπευτήρια, κέντρα αισθητικής, γυμναστήρια και χώρους στάθμευσης, καθώς και οι γιατροί και οδοντίατροι δεν υποχρεούνται στην τήρηση πρόσθετων βιβλίων.



### Κατάργηση θεώρησης φορολογικών βιβλίων και στοιχείων

Οι εφορίες δεν θεωρούν οποιοδήποτε φορολογικό βιβλίο και στοιχείο. Τυχόν αποθέματα θεωρημένων και μη χρησιμοποιηθέντων φορολογικών βιβλίων και στοιχείων μπορούν να χρησιμοποιηθούν μέχρι της εξαντλήσεως αυτών.



### Κατάργηση έκδοσης εγγράφων μεταφοράς (φορτωτικών) - Έκδοση τιμολογίων και αποδείξεων λιανικών συναλλαγών για τις μεταφορές αγαθών

Ο μεταφορέας, το μεταφορικό γραφείο ή ο διαμεταφορέας για τις μεταφορές αγαθών που διενεργεί, δεν απαιτείται να εκδίδει φορτωτικές και κατάσταση αποστολής αγαθών, κατά περίπτωση. Επιπλέον, δεν απαιτείται να τηρείται το ημερολόγιο μεταφοράς, δεδομένου ότι η υποχρέωση αυτή ήταν σε συνάρτηση με τον χρόνο έκδοσης των φορτωτικών. Διατηρείται η υποχρέωση έκδοσης του εγγράφου «αγωγιστήριο» που συντάσσεται υπό μορφή επιστολής και παραδίδεται, για συμβάσεις μεταφοράς προσώπων ή πραγμάτων, από τον αποστολέα στον παραλήπτη αυτών.

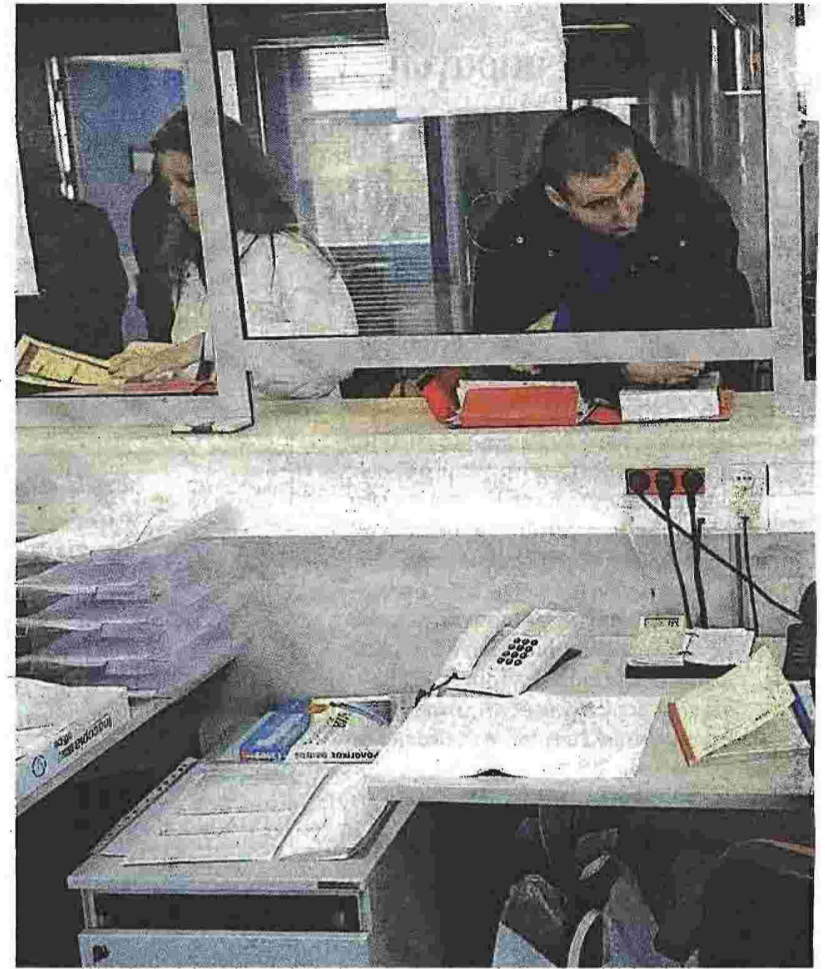
Οι ανωτέρω υποχρεώσεις (μεταφορέας, μεταφορικό γραφείο, διαμεταφορέας), από 1η Ιανουαρίου 2014, πρέπει να εκδίδουν τιμολόγια, προς άλλους υπόχρεους απεικόνισης συναλλαγών, το Δημόσιο, ΝΠΔΔ κ.λπ. και αποδείξεις λιανικών συναλλαγών προς ιδιώτες, με την ολοκλήρωση της παροχής ή με το απαιτούμενο της αμοιβής ή το τέλος της διαχειριστικής περιόδου. Σημειώνεται ότι από τις ισχύουσες διατάξεις δεν απαγορεύεται η αναγραφή επιπλέον του υποχρεωτικού περιεχομένου στα εκδιδόμενα φορολογικά στοιχεία, καθώς και η έκδοση αυτών σε περισσότερα των δύο αντίτυπα.

Για τις επαναλαμβανόμενες μεταφορές με εντολές άλλους υπόχρεους απεικόνισης συναλλαγών, μπορεί να ακολουθείται αναλόγως η διαδικασία για τις επαναλαμβανόμενες παροχές υπηρεσιών. Σημειώνεται ότι η διπλότυπη κατάσταση που προβλέπεται από την υπόψη διάταξη μπορεί να αναπληρωθεί από φωτοτυπία του ημερολογίου μεταφοράς που τυχόν εξακολουθεί να τηρείται και μετά την 1-1-2014, η οποία επισυνάπτεται στο συγκεντρωτικό τιμολόγιο των επαναλαμβανόμενων παροχών. Τυχόν αποθέματα φορτωτικών (τετραπλότυπων) μπορούν να χρησιμοποιηθούν μέχρι της εξαντλήσεως αυτών, με περιεχόμενο αυτό που προβλέπεται για τα τιμολόγια. Π.χ. δεν απαιτείται να αναγράφεται ο τόπος προορισμού, ο αριθμός κυκλοφορίας του αυτοκινήτου κ.λπ. και εφόσον εξακολουθεί να εκδίδεται φορτωτική και μετά την 1-1-2014, τα αντίτυπα των φορτωτικών που πρέπει να διαφυλάσσονται είναι το τρίτο αντίτυπο «αποδεικτικό δαπάνης», που παραδίδεται σ' αυτόν που καταβάλλει τα κόμιστρα και το τέταρτο αντίτυπο «στέλεχος».



### Κατάργηση έκδοσης αποδείξεων

➤ **Ποιοι υποχρεούνται να τηρούν βιβλία και ποιοι εξαιρούνται**



### δαπανών - Έκδοση τίτλου κτήσης για τη λήψη υπηρεσιών από πρόσωπα μη υπόχρεα έκδοσης τιμολογίου

Αντί της έκδοσης απόδειξης δαπάνης, ο κάθε υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών και τα λοιπά πρόσωπα (Δημόσιο, ΝΠΔΔ κ.λπ.) οφείλουν να αποδεικνύουν τις λήψεις υπηρεσιών από πρόσωπα που δεν έχουν υποχρέωση για έκδοση τιμολογίου παροχής υπηρεσιών, συντάσσοντας, εντός των προθεσμιών, τίτλο κτήσης στον οποίο περιλαμβάνονται τα στοιχεία των συμβαλλομένων καθώς και τα στοιχεία της συναλλαγής. Για παρασχεθείσες υπηρεσίες έως και 31 Δεκεμβρίου 2013, τα ποσά των ο-

ποίων θα καταβληθούν από 1η Ιανουαρίου 2014 και εξής, οι τίτλοι κτήσης πρέπει να εκδίδονται με την καταβολή των ποσών αυτών.

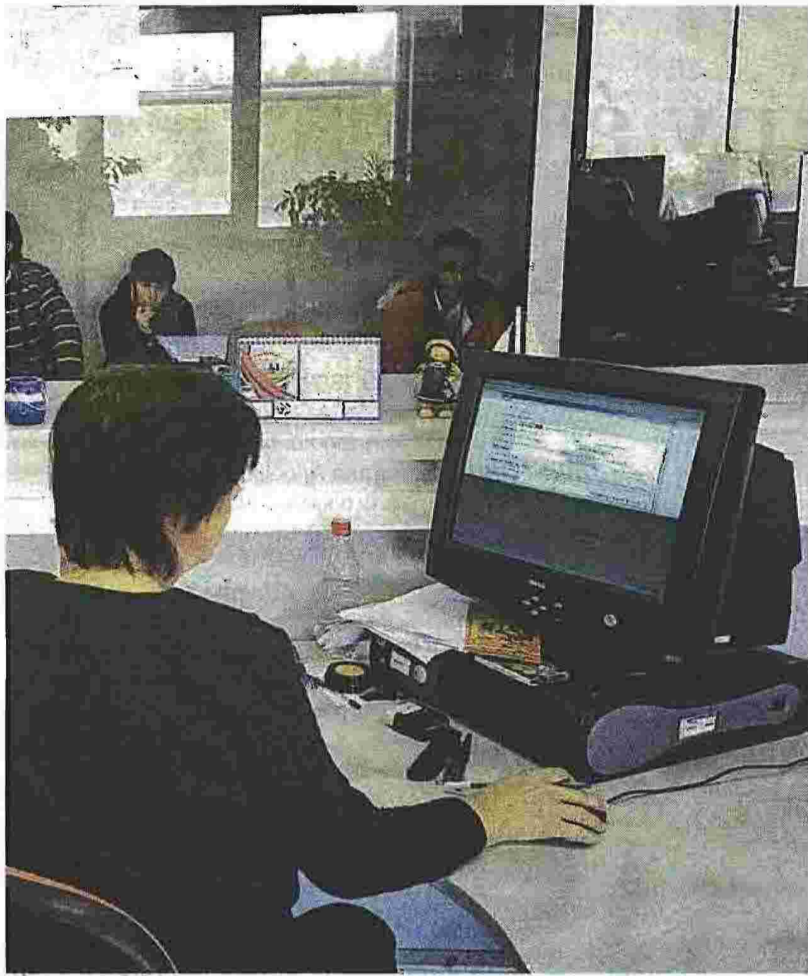
Σημειώνεται ότι ως «τίτλος κτήσης» για την αγορά αγαθών μπορεί να χρησιμοποιηθεί, ενδεικτικά, κάθε έγγραφη συμφωνία (συμφωνητικό), υπεύθυνη δήλωση, ακόμα και τιμολόγιο (λήψης υπηρεσιών), αρκεί να περιλαμβάνουν όλα τα ανωτέρω απαιτούμενα δεδομένα.

Ενδεικτικές περιπτώσεις για τις οποίες εκδίδεται τίτλος κτήσης κατά τα ανωτέρω είναι η καταβολή αμοιβών σε περιστασιακά απασχολούμενους, εισηγητές σεμιναρίων

Εξακολουθούν να απαλλάσσονται από την υποχρέωση να τηρούν βιβλία και να εκδίδουν αποδείξεις λιανικής τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία κατά την προηγούμενη χρήση είχαν ακαθάριστα έσοδα έως 5.000 ευρώ. Ωστόσο, ο κανόνας αυτός δεν ισχύει για όσους ασκούν ελεύθερο επάγγελμα (γιατροί, δικηγόροι, λογιστές κ.λπ.), οι οποίοι θα πρέπει να τηρούν βιβλία και να κόβουν αποδείξεις έστω και αν τα ακαθάριστα έσοδά τους είναι μικρότερα των 5.000 ευρώ. Ειδικότερα με την εγκύκλιο του υπουργείου Οικονομικών διευκρινίζονται ποιοι υποχρεούνται να τηρούν βιβλία και ποιοι εξαιρούνται:

➤ Εξακολουθεί να απαλλάσσεται από την υποχρέωση τήρησης βιβλίων και έκδοσης αποδείξεων λιανικής κάθε φυσικό πρόσωπο, υπόχρεο εφαρμογής του ΚΦΑΣ, το οποίο κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο πραγματοποίησε συνολικά ακαθάριστα έσοδα από την πώληση αγαθών και την παροχή υπηρεσιών μέχρι 5.000 ευρώ. Ωστόσο, τα φυσικά πρόσωπα που ασκούν ελεύθερο επάγγελμα (γιατροί, δικηγόροι, λογιστές, μηχανικοί κ.λπ.) εξακολουθούν να μην απαλλάσσονται από την τήρηση βιβλίων και την έκδοση στοιχείων, έστω και αν τα ακαθάριστα έσοδά τους κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο είναι κάτω των 5.000 ευρώ. Δηλαδή δεν μπορεί να είναι απαλλασσόμενος από την τήρηση βιβλίων και την έκδοση στοιχείων λιανικής γιατρός με ακαθάριστα έσοδα μικρότερα των 5.000 ευρώ.

➤ Στη β' κατηγορία τήρησης βιβλίων (απογραφικά βιβλία) η υποχρεωτική απογραφή κατά την 31.12.2013 καταλαμβάνει μόνο τους υπόχρεους απεικόνισης συναλλαγών που κατά τη χρήση αυτή πραγματοποίησαν ακαθάριστα έσοδα από την πώληση αγαθών πάνω από 150.000 ευρώ. Οι σχετικές αποφάσεις με τις οποίες απαλλάσσονται ο-



και συγγραφείς δημόσιους ή ιδιωτικούς υπαλλήλους ή συνταξιούχους, εφόσον δεν είναι υπόχρεοι απεικόνισης συναλλαγών για άλλη δραστηριότητα κ.λπ.

Ειδικά, όταν καταβάλλονται μισθοί, ημερομίσθια, ή άλλες παροχές σε μισθωτούς δύναται, αντί της έκδοσης τίτλου κτήσης κατά τα ανωτέρω, να συντάσσεται κατάσταση (μισθοδοσίας).

Για τις λοιπές περιπτώσεις που προβλεπόταν, μέχρι 31-12-2013, η έκδοση απόδειξης δαπάνης π.χ. έξοδα κίνησης προσωπικού, επισκευές εντός εγγύησης κ.λπ. μπορεί από 1-1-2014 να εκδίδεται οποιοδήποτε δικαιολογητικό έγγρα-

φο στο οποίο εμφανίζεται η καταβαλλόμενη δαπάνη.

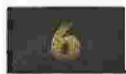


#### Χρόνος έκδοσης τιμολογίων (για την πώληση αγαθών)

Το τιμολόγιο εξακολουθεί να μπορεί να εκδίδεται το αργότερο σε έναν μήνα από την παράδοση ή αποστολή των αγαθών στον αγοραστή και πάντως μέσα στην ίδια διαχειριστική περίοδο των συμβαλλομένων.

Ως γνωστόν, από τις υφιστάμενες διατάξεις του ΚΦΑΣ το τιμολόγιο (για την πώληση αγαθών) εκδί-

δεται, κατ' αρχήν, με την παράδοση ή την αποστολή των αγαθών. Περαιτέρω, παρέχεται η δυνατότητα, μέχρι την 31.12.2013, κατ' εξαίρεση, η μεταγενέστερη τιμολόγηση των αγαθών (σε ένα μήνα από την παράδοση ή την αποστολή τους) με την προϋπόθεση ότι κατά την παράδοση ή την αποστολή των αγαθών εκδόθηκε δελτίο αποστολής. Δεδομένου ότι από 1.1.2014 δεν υφίσταται η υποχρέωση έκδοσης δελτίου αποστολής και προκειμένου να μην επιβαρυνθούν υπέρμετρα οι επιχειρήσεις από την καθιερωμένη πρακτική της μεταγενέστερης, από την παράδοση ή την αποστολή των αγαθών, τιμολόγησης παρέμεινε η δυνατότητα της εκ των υστέρων τιμολόγησης από την παράδοση ή την αποστολή των αγαθών. Προϋπόθεση για την έκδοση του τιμολογίου σε χρόνο μεταγενέστερο της παράδοσης ή της αποστολής αποθεμάτων και μόνο αποτελεί η διασφάλιση της παρακολούθησης αυτών με τον τρόπο που αναφέρεται παρακάτω.



#### Κατάργηση δελτίου αποστολής - Τρόπος παρακολούθησης μη τιμολογηθέντων αποθεμάτων

Καταργήθηκε η υποχρέωση έκδοσης δελτίων αποστολής. Κάθε υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών (επιχειρηματίας, ελεύθερος επαγγελματίας) οφείλει, πλέον, να εφαρμόζει κατάλληλες δικλίδες, που εξειδικεύονται με απόφαση του γενικού γραμματέα Δημοσίων Εσόδων, για την παρακολούθηση των παραλαμβανόμενων και μη τιμολογημένων από τους προμηθευτές αποθεμάτων, καθώς και των αποθεμάτων που διακινούνται και εκκρεμεί τιμολόγηση.

Με απόφαση του γενικού γραμματέα Δημοσίων Εσόδων Χ. Θεοχάρη ορίστηκαν οι κατάλληλες δικλίδες για την παρακολούθηση των παραλαμβανόμενων και μη τιμολογημένων ακόμη από τους προμηθευτές αποθεμάτων, καθώς και των αποθεμάτων που διακινούνται και εκκρεμεί τιμολόγηση. Με την απόφαση αυτή καθιερώνεται δικαιολογητικό έγγραφο για την παρακολούθηση της αποστολής, παράδοσης, διακίνησης, παραλαβής των μη τιμολογηθέντων απο-

θεμάτων, τα οποία διακινούνται με σκοπό, αποκλειστικά, την πώληση τους απευθείας ή μέσω τρίτου.

Το έγγραφο αυτό μπορεί να φέρει τίτλο οποιαδήποτε ένδειξη επιθυμούν οι υπόχρεοι, όπως «Δελτίο Αποστολής», «Συνοδευτικό Εγγράφο», «Συνοδευτικό Διακίνησης Αποθεμάτων», «Δελτίο Αποστολής Αποθεμάτων», «Εγγράφο Αποστολής Αποθεμάτων» κ.λπ.

Αποθέματα, για την εφαρμογή των υπόψη διατάξεων, είναι τα εμπορεύσιμα αγαθά (εμπορεύματα, έτοιμα προϊόντα, πρώτες ύλες κ.λπ.). Ειδικότερα:

► Υπόχρεοι σε έκδοση του εγγράφου μη τιμολογηθέντων αποθεμάτων είναι:

α) Οι υπόχρεοι απεικόνισης συναλλαγών.

β) Το Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ, νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα κ.λπ.

γ) Οι αγρότες που εντάσσονται από 1-1-2014 στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ.

Σημειώνεται ότι οι αγρότες που από 1-1-2014 παραμένουν στο ειδικό καθεστώς ΦΠΑ, δεν υποχρεούνται στην έκδοση του εγγράφου, για την παρακολούθηση (διακίνηση, παράδοση, αποστολή) των μη τιμολογηθέντων αποθεμάτων τους.

► Το έγγραφο μη τιμολογηθέντων αποθεμάτων εκδίδεται στις εξής περιπτώσεις:

α) Σε κάθε περίπτωση παράδοσης μη τιμολογηθέντων αποθεμάτων, ανεξαρτήτως εάν γίνει φυσική διακίνηση ή όχι αυτών και εφόσον δεν έχει εκδοθεί άμεσα κατά την παράδοση τιμολόγιο ή απόδειξη λιανικών συναλλαγών, κατά περίπτωση.

β) Σε κάθε περίπτωση παραλαβής μη τιμολογηθέντων αποθεμάτων:

► Από πρόσωπο που δεν έχει υποχρέωση έκδοσης του εγγράφου (π.χ. αγρότης του ειδικού καθεστώτος ΦΠΑ, ιδιώτης κ.λπ.) και εφόσον δεν έχει εκδοθεί άμεσα με την παραλαβή τους τίτλος κτήσης ή τιμολόγιο αγοράς αγροτικών προϊόντων.

► Από πρόσωπο που παρότι έχει υποχρέωση αρνείται την έκδοση αυτού ή όταν κατά την παραλαβή τους δεν παραδίδεται είτε τιμολόγιο του προμηθευτή αυτών είτε αντίτυπο του εγγράφου μη

τιμολογηθέντων αποθεμάτων.

Επισημαίνεται ότι το εν λόγω έγγραφο εκδίδεται και κατά την παραλαβή επιστρεφόμενων αποθεμάτων είτε από υπόχρεο απεικόνισης συναλλαγών είτε από ιδιώτη, εφόσον δεν εκδίδεται άμεσα με την επιστροφή πιστωτικό τιμολόγιο ή απόδειξη επιστροφής, κατά περίπτωση.

► Το έγγραφο παρακολούθησης μη τιμολογηθέντων αποθεμάτων εκδίδεται ακόμα και σε κάθε περίπτωση αποστολής, παράδοσης ή διακίνησης αποθεμάτων, από τον προμηθευτή - πωλητή αυτών, απευθείας σε τρίτον με εντολή του αγοραστή αυτών (τριγωνικές, τετραγωνικές κ.λπ. συναλλαγές).

Το έγγραφο της περίπτωσης αυτής συντάσσεται από τον προμηθευτή-φυσικό αποστολέα, συνοδεύει τα αποθέματα μέχρι τον φυσικό παραλήπτη αυτών και παραδίδεται (το έγγραφο) στον εντολέα-αγοραστή. Η υποχρέωση έκδοσης του εγγράφου αυτού και από τον εντολέα-αγοραστή ή/και τον φυσικό παραλήπτη των αποθεμάτων μπορεί να αναπληρωθεί από αντίγραφο του εγγράφου του φυσικού αποστολέα.

► Το έγγραφο παρακολούθησης μη τιμολογηθέντων αποθεμάτων εκδίδεται και σε κάθε περίπτωση μεταφοράς και διανομής αγαθών που η ποσότητά τους καθορίζεται από τον παραλήπτη. Στο περιεχόμενο του κατά τα ανωτέρω εκδιδόμενου συνοδευτικού εγγράφου, στη θέση των στοιχείων του αντισυμβαλλόμενου, αναγράφεται η λέξη «Διάφοροι». Κατά την παράδοση των αποθεμάτων εκδίδονται για κάθε επιμέρους παράδοση είτε άμεσα τα φορολογικά στοιχεία αξίας (τιμολόγια, αποδείξεις λιανικών συναλλαγών), είτε έγγραφα μη τιμολογηθέντων αποθεμάτων.

Κατά την επιστροφή των μη παραδοθέντων αποθεμάτων μπορεί να εκδίδεται είτε νέο έγγραφο, στο οποίο αναγράφονται το είδος και η ποσότητα των επιστρεφόμενων αποθεμάτων είτε να αναγράφεται το υπόλοιπο της επιστρεφόμενης ποσότητας στο αρχικό έγγραφο.

► Στο περιεχόμενο του εγγράφου μη τιμολογηθέντων αποθεμάτων αναφέρονται τα δεδομένα του τιμολογίου, πλην της τιμής μονάδας, της αξίας και του ΦΠΑ των αποθεμάτων.

ρισμένοι υπόχρεοι απεικόνισης συναλλαγών της β' κατηγορίας από την τήρηση βιβλίου απογραφών και κατάρτισης απογραφής ισχύουν και για την απογραφή της χρήσης αυτής. Σημειώνεται ότι στην περίπτωση που δεν διενεργείται απογραφή (ακαθάριστα έσοδα μέχρι και 150.000 ευρώ ή απαλλασσόμενες δραστηριότητες σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις), ως απογραφή λήξης της χρήσης 2013 λαμβάνεται το ποσοστό 10% επί των αγορών της χρήσης αυτής.

► Για την εφαρμογή των διατάξεων του ΚΦΑΣ σύμφωνα με τις οποίες δεν είναι υποχρέω απεικόνισης συναλλαγών τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία ευκαιριακά και ως παρεπόμενη απασχόληση πωλούν προϊόντα ή παρέχουν υπηρεσίες για τις οποίες εκδίδονται στοιχεία από τον αντισυμβαλλόμενο, θα λαμβάνονται υπόψη τα οριζόμενα στο νέο Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, σύμφωνα με τα οποία: ► «Επιχειρηματική δραστηριότητα» για την οποία υπάρχει υποχρέωση απεικόνισης συναλλαγών είναι αυτή που περιλαμβάνει συστηματική διενέργεια πράξεων (συναλλαγών). ► Ως «συστηματική διενέργεια πράξεων» θεωρούνται τουλάχιστον τρεις ομοειδείς συναλλαγές που λαμβάνουν χώρα εντός ενός εξαμήνου ή εντός δύο ετών εφόσον πρόκειται για συναλλαγές που αφορούν ακίνητα. Εξαιρούνται από τον κανόνα αυτό οι συναλλαγές αγοράς και πώλησης τίτλων εισηγμένων στο Χρηματιστήριο ή κρατικών ομολόγων, εκτός από τις περιπτώσεις φορολογουμένων που ασχολούνται κατ' επάγγελμα με τις συναλλαγές αυτές.

► Τα πρόσωπα που ασκούν ελεύθερο επάγγελμα εξακολουθούν και από 1-1-2014 να εκδίδουν τιμολόγια για τις παρεχόμενες υπηρεσίες προς το Δημόσιο και τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου με κάθε επαγγελματική τους είσοδο.

Προαιρετική η έκδοση και χειρόγραφης απόδειξης

# Ποιοι εξαιρούνται από την έκδοση αποδείξεων με ταμειακή μηχανή

**Τ**η δυνατότητα να εκδίδουν αποδείξεις με ταμειακή μηχανή έχουν πλέον οι ελεύθεροι επαγγελματίες και άλλες κατηγορίες επαγγελματιών που εξαιρούνται από την υποχρεωτική χρήση ταμειακής μηχανής. Η χρήση των ταμειακών μηχανών δεν είναι υποχρεωτική αλλά προαιρετική για τους συγκεκριμένους φορολογούμενους.

Ειδικότερα για τον τρόπο έκδοσης αποδείξεων λιανικών συναλλαγών μέχρι και τις 31 Δεκεμβρίου 2014 προβλέπονται τα ακόλουθα:

**1** Οι φορολογούμενοι που εκμεταλλεύονται χώρους διαμονής ή φιλοξενίας, εκπαιδευτήρια, παιδικούς σταθμούς, κλινικές ή θεραπευτήρια, κέντρα αισθητικής, γυμναστήρια, χώρους στάθμευσης, καθώς και οι γιατροί και οδοντίατροι μπορούν να εκδίδουν τις αποδείξεις λιανικών συναλλαγών είτε σε έντυπη μορφή (χειρόγραφα ή μηχανογραφικά), με αναγραφή του ονοματεπωνύμου και της διεύθυνσης του πελάτη, είτε με τη χρήση φορολογικής ταμειακής μηχανής, ανεξάρτητα της μορφής του φορέα τους (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) και της κατηγορίας των βιβλίων τους (απλογραφικά ή διπλογραφικά). Σε περίπτωση μηχανογραφικής έκδοσης, οι αποδείξεις λιανικών συναλλαγών πρέπει να σημαίνονται υποχρεωτικά με τη χρήση φορολογικού μηχανισμού ΕΑΦΔΣΣ.

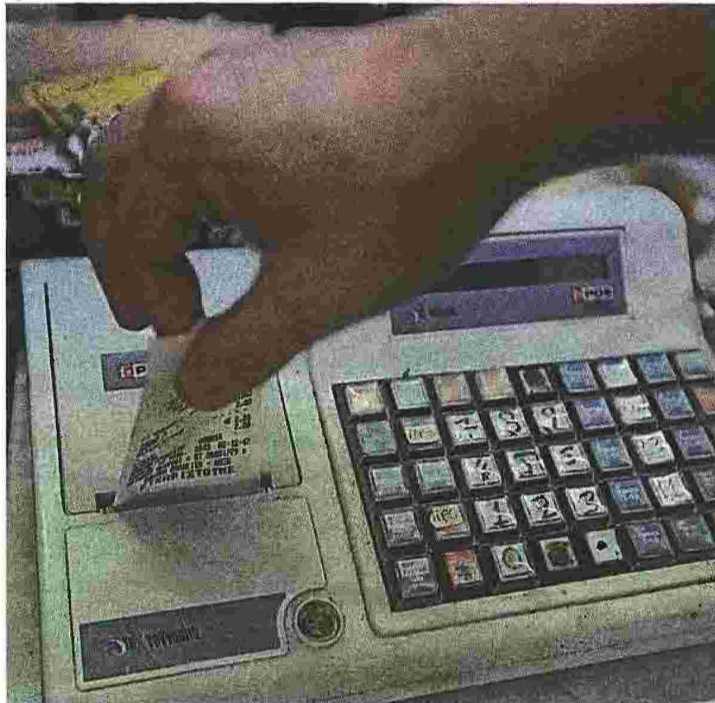
**2** Ο εκμεταλλευτής θεαμάτων, ο πράκτορας κρατικών λαχείων, ΠΡΟ-ΠΟ, ΛΟΤΤΟ και συναφών, η επιχείρηση μεταφοράς προσώπων γενικά, με εξαίρεση τον εκμεταλλευτή ταξί μπορούν να εκδίδουν τις αποδείξεις λιανικών συναλλαγών είτε χειρόγραφα, είτε με τη χρήση φορολογικής ταμειακής μηχανής, ανεξάρτητα της μορφής του φορέα τους (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) και της κατηγορίας των βιβλίων τους (απλογραφικά ή διπλογραφικά). Σε περίπτωση μηχανογραφικής έκδοσης, οι αποδείξεις λιανικών συναλλαγών δεν σημαίνονται υποχρεωτικά με τη χρήση φορολογικού μηχανισμού ΕΑΦΔΣΣ.

**3** Ο κατά παραγγελία αυτοαποσολούμενος (μόνο φυσικό πρόσωπο) ράπτης ή ράπτρια, ο αυτοαποσολούμενος (μόνο φυσικό πρόσωπο) ράπτης ή ράπτρια που επιδιορθώνει

ενδύματα και υφασμάτινα είδη, γενικά, καθώς και ο εκμεταλλευτής ιαματικών πηγών του ΕΟΤ μπορούν να εκδίδουν τις αποδείξεις λιανικών συναλλαγών είτε χειρόγραφα, είτε με τη χρήση φορολογικής ταμειακής μηχανής ανεξάρτητα της κατηγορίας των βιβλίων τους (απλογραφικά ή διπλογραφικά). Σε περίπτωση μηχανογραφικής έκδοσης, οι αποδείξεις λιανικών συναλλαγών σημαίνονται υποχρεωτικά με τη χρήση φορολογικού μηχανισμού ΕΑΦΔΣΣ.

**4** Οι παρακάτω κατηγορίες υπόχρεων απεικόνισης συναλλαγών μπορούν να εκδίδουν τις αποδείξεις λιανικών συναλλαγών είτε χειρόγραφα, με αναγραφή του ονοματεπωνύμου και της διεύθυνσης του πελάτη, είτε με τη χρήση φορολογικής ταμειακής μηχανής, ανεξάρτητα της μορφής του φορέα τους (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) και της κατηγορίας των βιβλίων τους (απλογραφικά ή διπλογραφικά). Σε περίπτωση μηχανογραφικής έκδοσης, οι αποδείξεις λιανικών συναλλαγών πρέπει να σημαίνονται υποχρεωτικά με τη χρήση φορολογικού μηχανισμού ΕΑΦΔΣΣ.

**α)** Ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών που ασκεί το επάγγελμα του κτηνιάτρου, φυσιοθεραπευτή, βιολόγου, ψυχολόγου, μάϊας, δικηγόρου, συμβολαιογράφου, άμισθου υποθηκοφύλακα, δικαστικού επιμελητή, αρχιτέκτονα, μηχανικού, τοπογράφου, χημικού, γεωπόνου, γεωλόγου, δασολόγου, ωκεανογράφου, σχεδιαστή, δημοσιογράφου, συγγραφέα, διερμηνέα, ξεναγού, μεταφραστή, καθηγητή ή δασκάλου, καλλιτέχνη γλύπτη ή ζωγράφου ή σκιτσογράφου ή χαράκτη, ηθοποιού, εκτελεστή μουσικών έργων ή μουσουργού, καλλιτεχνών των κέντρων διασκέδασης, χορευτή, χορογράφου, σκηνοθέτη, σκηνογράφου, ενδυματολόγου, διακοσμητή, οικονομολόγου, αναλυτή, προγραμματιστή, ερευνητή ή συμβούλου επιχειρήσεων, λογιστή ή φοροτέχνη, αναλογιστή, κοινωνιολόγου, κοινωνικού λειτουργού, εμπειρογνώμονα, ομοιοπαθητικού, εναλλακτικής θεραπείας, ψυχοθεραπευτή, λογοθεραπευτή, λογοπαθολόγου και λογοπεδικού. Εξαιρούνται οι ανώνυμες εταιρείες, οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης και οι ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες, με αντικείμενο εργασιών τα προαναφερόμενα επαγγέλματα που πρέπει να εκδίδουν τις αποδείξεις λιανικών συναλλαγών είτε με τη χρήση φορολογικής ταμειακής μηχανής, είτε επί μηχανογραφικής έκδοσης, με τη χρήση φορολο-



γικού μηχανισμού ΕΑΦΔΣΣ, ενώ εκδίδουν χειρόγραφες αποδείξεις λιανικών συναλλαγών μόνο στην περίπτωση βλάβης της φορολογικής ταμειακής μηχανής και του φορολογικού μηχανισμού ΕΑΦΔΣΣ. Επίσης, με τον ίδιο κατά τα προαναφερόμενα τρόπο της περίπτωσης αυτής εκδίδει τις αποδείξεις λιανικών συναλλαγών και ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών που ασκεί το επάγγελμα του εργοθεραπευτή, δεδομένου ότι το επάγγελμα αυτό προσιδιάζει με το επάγγελμα του ψυχοθεραπευτή. Σημειώνεται ότι δεν εκδίδονται ιδιαίτερα τιμολόγια και αποδείξεις λιανικών συναλλαγών για την είσπραξη αμοιβής από συμβολαιογράφο, εφόσον η αμοιβή του αναγράφεται στο συμβόλαιο για το οποίο εισπράττεται. Κατ' αναλογία, οι δικαστικοί επιμελητές δεν εκδίδουν ιδιαίτερα τιμολόγια και αποδείξεις λιανικών συναλλαγών για την είσπραξη της αμοιβής τους εφόσον αυτή αναγράφεται στα έγγραφα επιδόσεων, κατασκέσεων κ.λπ. για τα οποία εισπράττεται.

**β)** Ο εκμεταλλευτής γεωργικών μηχανημάτων ή ελαιουργείου ή αλευρομύλου ή εργοστασίου απορρόφωσης ρυζιού.

**γ)** Ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών που ασχολείται με την κατασκευή οποιουδήποτε τεχνικού έργου (όπως ξυλουργός, σιδηρουργός, υδραυλικός, ηλεκτρολόγος, κτίστης και γενικά όσοι ασχολούνται με οικοδομικές εργασίες), καθώς και ο κατασκευαστής επιταφίων μνημείων (μαρμαρογλυφείων).

**δ)** Ο υπόχρεος απεικόνισης συ-

ναλλαγών που διατηρεί κτηματομεσιτικό γραφείο, γραφείο τελετών, γραφείο συνοικεσίων, γραφείο διεκπεραίωσης εμπιστευτικών εργασιών, γραφείο ευρέσεως εργασίας.

**ε)** Η επιχείρηση ημερήσιου και περιοδικού Τύπου για την είσπραξη συνδρομών, ενοικίασης επιβατηγών αυτοκινήτων, έκδοσης κοινόχρηστων λογαριασμών πολυκατοικιών, καθαρισμού και απολύμανσης κατοικιών, επισκευής και συντήρησης ανεκυστήρων και λοιπών εγκαταστάσεων κατοικιών, η επιχείρηση μεταφοράς αγαθών.

**5** Οι αποδείξεις λιανικών συναλλαγών που αφορούν σε πωλήσεις ηλεκτρικού ρεύματος, πωλήσεις ύδατος μη ιαματικού, παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, καθώς και οι αποδείξεις που εκδίδονται εκτός της επαγγελματικής εγκατάστασης του υπόχρεου απεικόνισης συναλλαγών, εξαιρούνται από τη χρησιμοποίηση φορολογικής ταμειακής μηχανής και φορολογικού μηχανισμού ΕΑΦΔΣΣ. Ωστόσο, οι πωλητές οπωρολαχανικών, νωπών αλιευμάτων και λοιπών αγροτικών προϊόντων σε λαϊκές αγορές (αγρότες - μεταπωλητές), όσοι διαθέτουν εμπορεύματα λιανικής στις κινητές λαϊκές αγορές, στα παζάρια και μέσω πλανοδίου εμπορίου (πλανόδιοι πωλητές - κινητά καταστήματα) εξακολουθούν να έχουν την υποχρέωση χρήσης φορολογικών ταμειακών μηχανών.

**6** Απαλλάσσονται από την υποχρέωση χρησιμοποίησης ΕΑΦΔΣΣ

του ν. 1809/1988 για την έκδοση των αποδείξεων λιανικών συναλλαγών το Δημόσιο, οι Δήμοι και τα λοιπά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις και τα τραπεζικά - πιστωτικά ιδρύματα.

**7** Όσοι από τους πιο πάνω υπόχρεους απεικόνισης συναλλαγών εκτός από τη συγκεκριμένη δραστηριότητα για την οποία τους παρέχεται η δυνατότητα να μη χρησιμοποιούν φορολογική ταμειακή μηχανή ή φορολογικό μηχανισμό ΕΑΦΔΣΣ διατηρούν μόνιμη επαγγελματική εγκατάσταση (κατάστημα), από την οποία πωλούν λιανικώς αγαθά ή παρέχουν υπηρεσίες στο κοινό (π.χ. ηλεκτρολόγοι, υδραυλικοί, που πωλούν ηλεκτρολογικά ή υδραυλικά είδη) ή από την επαγγελματική τους εγκατάσταση ασκούν παράλληλα και άλλη δραστηριότητα για την οποία υπάρχει υποχρέωση χρησιμοποίησης φορολογικής ταμειακής μηχανής (π.χ. ράπτης ή ράπτρια που πωλεί και έτοιμα ενδύματα ή εσώρουχα κ.λπ.), υποχρεούνται να εκδίδουν τις αποδείξεις λιανικών συναλλαγών τουλάχιστον για τη δραστηριότητα τους αυτή με τη χρήση φορολογικής ταμειακής μηχανής ή φορολογικού μηχανισμού ΕΑΦΔΣΣ.

**8** Οι εξαιρέσεις από φορολογική ταμειακή μηχανή που προβλέπονται από άλλες υπουργικές αποφάσεις εξακολουθούν να ισχύουν όπως π.χ. για τα τουριστικά - ταξιδιωτικά γραφεία.

Ομοίως, τα ΕΛΤΑ δεν υποχρεούνται σε χρήση ΕΑΦΔΣΣ για τα στοιχεία που εκδίδουν, ούτε σε χρήση φορολογικής ταμειακής μηχανής για τις λιανικές πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών που διενεργούν.

**9** Όλα τα λοιπά φορολογικά στοιχεία (πλην αποδείξεων λιανικών συναλλαγών, με τις εξαιρέσεις που προαναφέρθηκαν) τα οποία εκδίδονται με μηχανογραφικό τρόπο δεν σημαίνονται υποχρεωτικά με φορολογικό μηχανισμό ΕΑΦΔΣΣ, όπως π.χ. οι αποδείξεις πώλησης εισιτηρίων, οι αποδείξεις μεταφοράς των εκμεταλλευτών πλοίων του Π.Δ. 120/1997, στους οποίους χορηγείται βεβαίωση από την αρμόδια Δ/νση Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών του υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας για εγκατάσταση και λειτουργία Ηλεκτρονικού Συστήματος Κράτησης θέσεων και έκδοσης εισιτηρίων επιβατών και αποδείξεων μεταφοράς κ.λπ.